

SAKSFRAMLEGG

Til:
Fakultetsstyret for Det juridiske fakultet

Møtedato:
18.06.2021

Sak:

Retningslinjer for artikkelbaserte ph.d.-avhandlinger

Innstilling til vedtak:

Fakultetsstyret vedtar vedlagte retningslinjer for artikkelbaserte avhandlinger.

Bakgrunn:

Det juridiske fakultet har ikke fastsatt egne retningslinjer for artikkelbaserte avhandlinger. Stadig flere ph.d.-studenter velger å skrive artikkelbasert avhandling i rettsvitenskap i stedet for å skrive monografi. Fakultetet har derfor behov for bestemmelser om f.eks. omfang av artikler og sammendrag, og om medforfatterskap.

De juridiske fakultetene ved Universitetet i Bergen, Universitetet i Oslo og UiT Norges arktiske universitet har i nasjonalt dekanmøte 20. mai 2021 utarbeidet felles retningslinjer for artikkelbaserte ph.d.-avhandlinger, se *vedlegg*. Retningslinjene tar hensyn til at de tre juridiske fakultetene i Bergen, Oslo og Tromsø tidligere har utarbeidet felles generelle retningslinjer for nivået på juridiske avhandlinger.

Retningslinjene er ferdig utarbeidet, og ble lagt frem for Forskningsutvalget i møte 28. mai 2021.

Forskningsutvalget fattet følgende vedtak:

Forskningsutvalget tar vedlagte retningslinjer for artikkelbaserte avhandlinger til etterretning. FU anbefaler at Fakultetsstyret vurderer nærmere om det er adgang til å vedta retningslinjer som sier: "Kandidaten skal være eneforfatter på to minst artikler.", når UiTs ph.d.-forskrift sier: "skal studenten normalt vera hovudforfattar av minst halvparten av artiklane".

Forskningsutvalgets vedtak må sees i lys av at *Forskrift om graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Universitetet i Tromsø - Noregs arktiske universitet (UiT) § 19 (5)* angir at studenten skal «normalt vera hovudforfattar av minst halvparten av artiklane», dersom avhandlingen hovedsakelig består av artikler.

Videre at det i punkt 3, tredje avsnitt, i de vedlagte retningslinjene står at «Kandidaten skal være eneforfatter på to minst artikler.»

Generelt om Forskningsutvalgets anbefaling:

Forskningsutvalgets anbefaling gjelder et punkt der retningslinjenes ordlyd avviker fra ordlyden i ph.d.-forskriften. Forskriftene bruker «hovudforfattar», mens retningslinjene sier «eneforfatter». Dessuten sier forskriften «minst halvparten» av artiklene, mens retningslinjene sier «minst to» artikler.

I denne sammenhengen vil ikke forholdet mellom «minst halvparten» og «minst to» reise prinsipielle problemer. Retningslinjene bygger på en forventning om at en artikkelbasert avhandling inneholder minst tre artikler (jf. punkt 3, andre avsnitt). Halvparten av dette blir 1.5, og man kan ikke være eneforfatter på en halv artikkel. «Minst halvparten» av 3 blir dermed 2, altså det samme som i ph.d.-forskriften. Hvis man for eksempel leverer 5 artikler, blir «minst halvparten» av dette 3, og da krever ph.d.-forskriften mer enn det som følger av retningslinjene. Ph.d.-forskriften har forrang foran retningslinjene, og studentene må i slike tilfeller følge forskriftens krav.

Forskjellen mellom «hovudforfattar» og «eneforfatter» kan derimot få reell betydning. Ved vedtakelsen av ph.d.-forskriften antok Universitetsstyret at «hovudforfattar» betyr «at studenten må ha hatt det viktigste bidraget i artikkelen».¹ Å være eneforfatter betyr at en tekst ikke har medforfattere. En student vil dermed kunne oppfylle forskriftens krav uten å oppfylle retningslinjenes krav, ved å være hovedforfatter men ikke eneforfatter på visse artikler. Det reiser to spørsmål: Om det er adgang til å vedta de foreslåtte retningslinjene, og om det er hensiktsmessig å vedta dem.

Hva det er adgang til å vedta:

Utgangspunktet for hva Fakultetsstyret kan vedta, finnes i UiTs ph.d.-forskrift § 3(2), som sier at «Fakultetet sjølv kan fastsette utfyllende reglar til forskrifta for program det er fagleg ansvarleg for». Forskriften åpner altså for at hvert fakultet vedtar egne bestemmelser om ph.d.-graden. Hvis et fakultet vedtar *lavere* krav enn det som følger av forskriften, vil forskriften uansett ha forrang. Det må derimot være adgang å vedta krav som kommer i tillegg til de som følger av forskriften, for å tilpasse bedømmelsene ved hvert fakultet til den aktuelle fagtradisjonen.

Det juridiske fakultet har blant annet vedtatt de generelle retningslinjene for nivået på juridiske avhandlinger, som nevnt ovenfor.² Dette nivådokumentet ble, på samme måte som de nå foreslåtte retningslinjene om artikkelbaserte avhandlinger, utarbeidet av de tre juridiske fakultetene i fellesskap. Poenget med dette dokumentet er nettopp å formulere krav og forventninger som ikke følger av de tre universitetenes generelle ph.d.-forskrifter.

Det er mulig å skille mellom spørsmål som er regulert i forskriften og spørsmål som ikke er regulert i forskriften. Forskriften åpner for at fakultetene vedtar «utfyllende» retningslinjer. Denne ordlyden kan forstås slik at Fakultetene kun kan gi retningslinjer om spørsmål som ikke er nevnt i forskriften. Vi mener at en slik tolkning er for snever, og at iallfall forskriftens § 19(5) må forstås som et minimumskrav som er felles for alle fakultetene, og som fakultetene har mulighet til å supplere gjennom egne retningslinjer. Denne muligheten har for eksempel Fakultet for biovitenskap, fiskeri og økonomi benyttet seg av. I deres Utfyllende retningslinjer for graden ph.d. står det at «doktoranden bør være førsteforfatter på minst to artikler».³

---

¹ <https://uit.no/Content/317929/sak%2036-12.pdf>

²

https://uit.no/Content/402191/Niv%C3%A5et%20for%20juridiske%20doktorgrader_vedtatt%20310510.pdf

³ https://uit.no/regelverk#innhold_668396

Hva det er hensiktsmessig å vedta:

Det ville vært hensiktsmessig å ha samme ordlyd i ph.d.-forskriften og i retningslinjene, om ikke annet for å forenkle regelverket studentene må forholde seg til. På den annen side, er ikke begrepet «hovedforfatter» et innarbeidet begrep i juridisk fagtradisjon. Begrepet brukes i hovedsak i naturvitenskapen og lignende fag. Når Det juridiske fakultet vedtar egne retningslinjer, må et av formålene være å tilpasse universitetets generelle ph.d.-forskrift til vår egen fagtradisjon og terminologi.

I dekanmøtet der retningslinjene ble utarbeidet, nevnte vi fra UiTs side likevel muligheten for å endre ordlyden «eneforfatter» til «hovedforfatter», med henvisning til at dette ville harmonere med ph.d.-forskriften. De to andre fakultetene støttet ikke dette, under henvisning til at begrepet «hovedforfatter» ikke er et innarbeidet begrep i juridisk fagtradisjon. Universitet i Oslo og Universitet i Bergen har ikke bestemmelser om ene- eller hovedforfatter i sine ph.d.-forskrifter.

Ved utarbeidelsen av disse retningslinjene, har de tre fakultetene ansett det som et poeng i seg selv at vi skal ha likelydende regelverk. Kravene for å få en ph.d. i rettsvitenskap bør være de samme uansett hvor i landet man studerer. Det felles nivådokumentet er det sentrale virkemiddelet for å oppnå dette, og de foreslåtte retningslinjene supplerer nivådokumentet. Felles regelverk oppmuntrer til og legger til rette for fremtidig samarbeid mellom de tre juridiske fakultetene. Vi mener derfor at det mest hensiktsmessige vil være å vedta retningslinjene i sin foreliggende form.

Lena L. Bendiksen
dekan

—

Øyvind Edvardsen
direktør

—

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksbehandler: Liv Johanne Martinsen, rådgiver

Vedlegg

1 Retningslinjer for artikkelbaserte avhandlinger